פח: האשה רבה פרק עשירי יבמות

והבא עליה באשם תלוי קאי. לע"ג דרב בעי תחיכה משתי תחיכות בפ' ספק אכל (כריתות דף ח: ופס) הכא הוי כשתי תחיכות דלר' זירא דמפרש התם טעמא דרב משום דשתי תחיכות אפשר לברר איסור פי' בשתי תחיכות אפשר לברר איסור אותה שנשתיירה הכא נמי אפשר לברר ע"י הזמה א) ולרב נחמן נמי דמפרש טעמא דרב משום דב' תחיכות איקבע איסוריה ה"ג איקבע איסורא שהיא בחזקת אשת איש וא"ת למאי דאשקינן בפ' ד' אחין (לעיל דף נא.) דתרי ותרי ספיקא דרבנן ומוקמי לה לחזקה אחאי נקט אשם תלוי אפי' מעתה איכא דאוקמה בחזקת אשת איש ועוד מאי קא משני בגיטין לא' מעדיה היכי שבקינן ליה הא מיחייב מיתת ב"ד דאוקמה לחזקה ואר"י ז"דמה שאשה דייקא ומינסבא מרעא ליה לחזקה ובנשים אומרים נתגרשה דנקמוך נמי דייקא לפי שירלה שיבואו עדים ויזימו עדיה או יפסלו אותם בגזלנותא ולהכי לא מוקמינן לה לחזקה: **אי** הכי **סיפא** אמרי לה מת בעליך ונתקדשה. הא דלא מייתי נשאת שלא בכשות שהיא בכשה בתמיתין משום דאיכא למימר דבגט (ד) אירי ועוד דאיכא דמוקי לה לקמן (דף נא.) כרבי שמעון וסבר דלרבי שמעון אפי' בכשות לא בעיא גט:

ברי לי וקתני דפנו אלמא מפקינן לה מיניה איסור כהונה שאני ואיבעית אימא מאי דפנו דפנו בעדים ואבעית אימא כשבאו עדים ואח"כ נישת ור' מנחם בר' יוסי היא רב אשי אומר מאי לא תצא דקאמר רב לא תצא מהיתירה הראשון הא אמרה רב חדא זימנא דתנן ניסת שלא ברשות מותרת לחזור לו [1]ואמר רב הונא אמר רב הכי הלכתא חדא מכללא דחברתה איתמר אמר שמואל לא שנו אלא שלא מכחשתו אבל מכחשתו לא תצא במאי עסקינן אילימא בבי תרי כי מכחשתא ליה מאי הוי אלא בחד טעמא דמכחשתו הא שתקה תצא והאמר עולא [2]כל [3]מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים הכא במאי עסקינן בפסולי עדות ובדר' נחמיה דתניא ר' נחמיה אומר [4]כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באיש אחד כשני אנשים באיש אחד ואיבעית אימא כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפילו [5]מאה נשים בעד אחד דמיין הכא במאי עסקינן כגון דאתיא אשה מעיקרא ותרצה לדר' נחמיה הכי ר' נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באשה אחת כשני אנשים באיש אחד [6]אבל שתי נשים באיש אחד בפלגא ופלגא דמי: צריכה גט מזה ומזה: בשלמא מראשון תבעי גט אלא משני אמאי זנות בעלמא הוא אמר רב הונא גזירה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה ונמצאת אשת איש יוצאה בלא גט אי הכי סיפא דקתני [7]אמרו לה מת בעלך ונתקדשה ואח"כ בא בעלה מותרת לחזור לו התם נמי נימא גירש זה וקדש זה ונמצאת אשת איש יוצאה שלא בגט לעולם בעיא גט אי הכי נמצא זה מחזיר גרושתו משנתארסה כר' יוסי בן כיפר [8]דאמר מן הנשואין אסורה מן האירוסין מותרת הא מדקתני סיפא אע"פ שנתן

[1]והבא עליה באשם תלוי קאי אמר רב ששת [2]בגון שניסת לאחד מעדיה היא גופה באשם תלוי קיימא [3]באומרת ברי לי אי הכי מאי למימרא אפי' רבי מנחם ברבי יוסי לא קאמר אלא כשבאו עדים ואח"כ ניסת אבל ניסת ואח"כ באו עדים לא אמר דתניא [4]שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם ניסת לא תצא ר' מנחם ברבי יוסי אמר תצא א"ר מנחם בר' יוסי אימת אני אומר תצא בזמן שבאו עדים ואח"כ ניסת אבל ניסת ואח"כ באו עדים הרי זו לא תצא כי קאמר רב נמי בזמן שבאו עדים ואחר כך ניסת לאפוקי מדר' מנחם בר' יוסי ואיכא דאמר טעמא דניסת ואחר כך באו עדים אבל באו עדים ואח"כ ניסת תצא כמאן כר' מנחם בר' יוכי מתיב רבא מנין [5]שאם לא רצה דפנו ת"ל [6]וקדשתו בעל כרחו היכי דמי אילימא דלא ניסת לאחד מעדיה ולא קאמרה ברי לי צריכא למימר דדפנו אלא לאו דניסת לאחד מעדיה וקאמרה

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

סז א ב ג מיי' פי"ב מהל' גירושין הלי' ו והלכה כג טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף מג:
יז ד טוש"ע שם סימן ו סעיף ו:
יח ה מיי' פי"ב מהל' גירושין הלי' יח טוש"ע שם סימן ז סעיף לז:
יט ו מיי' שם הלכה כג טוש"ע שם סעיף מ:
כ ז מיי' שם הלי' כ טוש"ע שם סעיף לז:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ובשו שמי כו' דל ע"ק מהכא אין כו'. נ"ב אבל הרמב"ם וס"ע (פי' ר"ז) סעיף ל"ז (ס"ק קכב) כתבי ד"ה נ"ל נתמנן דהסמיכה אלא משום דמצטרפת לתרי ותרי תרי ותרי אבל הכעל אינו נאמן ואין מצטרף אלא וע' נ"י ועמ"ש רבינו בהה"ש שם:

תוספות ישנים

א) ע"ל דקא פריך למ"ד דרב מיחייב אפי' בתחיכה אח' דמלמא כתיב לאחד מעדיה, וא"ת והא אמרינן לעיל מת הדנתי הרגנוהו אח' שא אשתו. וי"ל דמיירי הכא שיש שלשה עדים שיש עדות כשר בלא זה שבאה. ולא עסיקא דבנשים נמי לא מצינן לומר דתשתי ומ"מ קאמר לא יצא אח' אשתו וי"ל דהכא כשסיע ומ"ב מותר כה דלאמרינן לעיל ומקון שהיו להן נשים ומתו מותרות ליבמה לכם דלא שיך חצד כיון שהיה לי אשה כשהעיד: **באומרת** ברי לי. הקשה ה"ר שמואל מלאיורא מנמע המעיקרא ס"ד דלא אמרה ברי לי ומ"מ כי קשה ליה הכא עליה נאשם תלוי (קאין) הוי"ל מכולא ודאי משום חזקה אשת איש וי"ל דלעולם היה יודע טעמא דאשה דייקא ומנסבא ומ"ה ליכא חטאת ודאי אבל הכא קאמר שאומרת שברי לה שמת שמעה מהני אדם שחכרת לותם ויודעת שלא יפקרו כשום ענין: **תצא** כמאן כר' מנחם ב"ר יוסי. וסברא הוא דכ' קאמר לתלתיה בנשאת ואח"כ בא מריי ומתני' ומתני' עדים א"כ משמע דבבאו עדים ואח"כ נשאת תצא ומ"ל מאי למימרא דאשמעינן דרב סבר כר' מנחם כר' יוסי: ת"ל וקדשתו אלא לאו כי האי גוונא שבאו עדים שמת ונשאת לאחר מעדיה ויבא כהן ואמרו שהיה בא עדים ואמרו שהיה מת אינה קיים ובסולה לכהן ילבן טופין אותו וא"ל דמיירי קרא בחיסור מפורסם כגון אלמנה וגרושה וחללה ומה דבכא לא אצטריך קרא דפשיטא שמכן אותו על שנאת נפשו לאחר שאמרינן דמופין:

ב) ומתוכות כב:. **ג)** ומתוכות כב: כ"ב לא:. **ד)** ולקמן נא:. **ה)** מתוכות כב: סוטה לא: מז:. **ו)** לקמן קיז: סוטה לא: מז: [מוספתא פ"ד ע"ש]. **ז)** נז"ם ולקמן קטי. **ח)** [לקמן נב.]. **ט)** לעיל יא:. **י)** [ע"לא]. **יא)** [מתוכות כב: כתבי הי כנס ר"ת יכ"ב נב"ב לב. ד"ה אלו וע"ש שהאריכו ביה].

תורה אור השלם

1. וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני יי מקדשכם: ויקרא כא ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הכא דכי מכחשא ליה לא: **(ב)** ד"ה ומכר נמתיה דאמר כ"מ: **(ג)** ד"ה נמצא זה וכו' כלומר. נ"ב ד"ל דתלינן בהמיה ועמ"ש נתוס': **(ד)** תוס' ד"ה לא הכי וכו' דבגט מיירי. נ"ב ולא קשה לפי זה לא הכי יאמרו זה מחזיר גרושתו משנתארסה שמקשה בסמיך דהיכא דאיכא למימר דעביד אתיבה לא איסורא אמרינן דעביד אתיבה לא מיחייב אלא בגט נמי מתמה נזיכה שלא יאמרו אשת איש יצאת בלא גט ומתילא בהיתר בהיתר בהיתר